

א (לעיל 15, 16), ב קדושין
מ; א (ב"ק עט, ד) ר"ל;
ה (פ"ב דמעילה 1, 2) ו"ל
בפ' הנהגה 1 (לעיל דף
מג); ח (ו' ד"ה אמר
רבא); ט (נ"ג י"ט פ"ז
מ"י ד"ה מתנתו וכו' מה
שמה ע"ז).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה באומר וכו'
בעלים הוא לא תשיב:

גליון הש"ס

גמ' ב"ב עבדו חייב ע"י
ירושלמי פ"ד דמע"ש ע"ה
דמתני' מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ק"ל לא
להתחייב כ"י נ"ב והמכ"ס
מפרש ח"ל להתחייב:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צ"ט

עין משפט
גב מצוה

ב"ב עבדו חייב. בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך
ושלחה לו חייב השואל באונסיה דכרך והרי לא יאכל מרשות
משאלו ליד עבד כיד רבו דמיא והרי הוא כאלו הולכה לו הוא:
נעשה כאומר הכישה במקל והיא סבא. אחרי. הלך משילתה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ב"ב עבדו חייב א"ל יד עבד כיד רבו אמר
שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה
רב אמר אפילו תימא בעבד כנעני נעשה
כאומר ליה הכישה במקל והיא תבא מיתבי
השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו
חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל
מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני
אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תימא נעשה
כאומר ליה אלא אימא באומר ליה הכישה
במקל והיא תבא דאיתמר השאילי פרתך
וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב ב"ב
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב נימא
מסייע ליה השאילי פרתך ואמר ליה ביד מי
ואמר ליה הכישה במקל והיא תבא ב"ב
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב
אשי הכא במאי עסקינן בגון שהיתה חצרו
של שואל לפניו מחצרו של משאיל דבי
משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי
למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו
דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם
ולא איתא אולא להדיא קמ"ל דסמכא
דעתיה אמר רב הונא השואל קרדום
מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו
למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת
שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי
הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל
הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי
המשאיל קרדום של הקדש מעל לפי
טובת הנאה שבו וחבירו מותר לבקע בו
לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי
חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהודריה
ולא ליקנייה ולא לימעות ופליגא דר'
אלעזר א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים
תניא נמי הכי בשם שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ובשם
שקרקע

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב
ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ותבא חייב
וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדעבי גמרא לסייעי לרב ודחי
ליה דדומק: דלא קני ליה גופיה. אע"ג דבפ"ק דקדושין

(דף טז, ו) וס"ל איתנין לעבד עברי
גופו קניו היינו לענין שאין גרעונו
מחול אם מחל בעל פה אלא בשטר:
באומר הכישה במקל והיא תבא.
ואע"פ שבעבדו מוליקה
לא היו שאילה בעלים והיא דאמרינן
יד עבד כיד רבו היינו ששאל הרב
עלמו עם הפרה ושלה עבדו במקומו
וכיון שצמקום בעלים (א) לא חשיב
כשהיה אצל הכא ששואל את עבדו
הוא ליה כשואל שתי פרות דעבדו
כשהמתו דמי:

ב"ב שיצאתה מרשות משאיל נתייב
שואל באונסין. לכאורה נראה
דמיירי שילתה מיד לסימטא או
לד"ר רה"ר דחשיב כאלו משכח שואל
אצל יאצתה מיד לרה"ר לא כיון
דמשיכה אינו קונה ברה"ר והא' דלא
הוצרך רב לפרש דפשיטא הוא דלא
עדיף ממשיכה אי נמי סתם תלרות
סמוכים פתחיהן לזד רה"ר ולא לרה"ר
עלמו לכך לא הוצרך לפרש וא"ת
דבהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד):
אמרינן רב ושמואל דאמרי תרויהו
כליו של אדם קונה לו בכל מקום
חוץ מרה"ר משמע דמדד והניח על
גבי סימטא לא קני אלא דקרא כליו
קונה לו והכא אמר רב דקונה
בסימטא וי"ל דהתם מיירי כשהיה
מתחילה מונח בכליו קודם קנין ולא
שהניח המוכר שם בשעת מכירה אצל
הניח על גבי קרקע של סימטא לשם
קנין קונה ועוד י"ל דהכא מיירי
אפי' יאצת מיד לרה"ר דלענין להתחייב
באונסין קניא משיכה ברה"ר אף על
גב דלא קניא לענין מקח כמו שואל
קורדוס לרב הונא דאמר לקמן דקני
במשיכה להתחייב באונסין אף על גב
דלא קניא לחזרה:

וחבירו מותר לבקע בו לכתחילה.
תימה דתיבא דתוספתא (א)
בקע בקורדוס של הקדש צא חבירו
ובקע בו וצא חבירו ובקע בו כולם
מעלו וליכא למימר דאיידי בקורדוס
כלי שרת ששוחטין בו שאין יוצא
לחולין כדמתן בפ"ק (מעילה דף יט):
אין מועל אחר מועל
במקדשין אלא בזהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו
לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל ובעולה נתנו לחבירו וחבירו
לחבירו כולן מעלו צה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלל נתנו
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתנונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאלו נתנו לחבירו וחבירו
שנתנונו להוציא מרשותו והא דמתן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שצבל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריב דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יאצת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כאלו ימעול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היא ע"י:

ב"ב תקנו משיכה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין (א) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דהנה לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצירה ואי אשואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
ולכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד שמעו הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר ופליגא דרב הונא:
פרט

שהוא של הקדש שמכיון שגג צה המשאיל ונתחייב דמי טובת הנאה
להקדש יאצת הניימה לחולין: ואי לא קנאו. במשיכה אמאי מעל
המשאיל עד שיבקע צה השואל: ופליגא. נמי דרב הונא אדר' אלעזר:
קרקע
לגזול אלא כל אחד דעתו לחזירו אחר בקוע ולא יאצ לחולין אלא מה שנתכוון לגזול דהא ק"ל א שואל שלא מדעת גזלן הוא וקיס ליה כוליה
ברשותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתנונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאלו נתנו לחבירו וחבירו
שנתנונו להוציא מרשותו והא דמתן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שצבל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הנאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריב דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יאצת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כאלו ימעול לפי כל מה ששהה הנאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היא ע"י:

ל"ב א מ"י פ"ג מה"ל
שאלה ופקדון הלה
א ב סג עשין כב טו"ש
ח"מ כ"י שם סע"י ו וסע"י
ח:
ב ב מ"י שם הלה א
טו"ש"ע שם סע"י ה:
מ"א ג מ"י שם ה"ג ב
טו"ש"ע שם סע"י ז
מ"ב ד מ"י פ"ו מה"ל
מעילה הלה ד:
ה [מ"י פ"ב מה"ל שכירות
הלה ח טו"ש"ע ח"מ ס'
שמה סע"י א ה]:
דש"ט
[דיש"טולט"ש]. מעבדים
צורים. מקומות מחבוא.
בגדודי' [ב"ב] גרי"ד.
להיות אסור מודה.
מ"ב
מ"ב
השואל קורדום מחבירו
לעשרה ימים. ביקע בו
קנאו. היא חוקה להשתמש
בו ימי שאלתו ואין המשאיל
יכול לחזור בו. (מדוש"ן חו).
כך תיקנו משיכה
בשומרים. שלא יתחייב
שומר בשמירה עד שיטעון.
(ב"ב ע"ט).